

Klassning av havre

Motionären yrkar att Lantmännen ska utveckla provtagningsmetoderna för DON i havre samt att resurser satsas på forskning kring bland annat bättre provtagningsutrustning.

Havre är en viktig gröda för både lantbruket i Sverige och för Lantmännen. Osäkerhet om provtagning och kvaliteter riskerar givetvis att minska lantbrukarnas intresse för en gröda, det är därför viktigt att alla led i kedjan kan samverka för en högkvalitativ produkt. För Lantmännen är det av största vikt att lantbrukarna både under odling och i samband med skörd och leverans ska känna förtroende för vårt sätt att hantera frågorna.

Havre odlas inom Europa främst i Sverige, Norge och Finland, men även i Tyskland. Problem med DON i havre har visat sig förekomma framför allt i Sverige och Norge och båda länderna använder DON som avräkningsparameter. Finland och Tyskland har hittills inte haft några större problem, därför har man inte haft behov att avräkna för denna parameter.

Lantmännen och andra aktörer i Sverige måste följa gällande lagkrav och regler, bl a 'Gula Boken' Allmänna bestämmelser för handeln med spannmål och fodermedel 2009 samt ISO 24333:2009(E) "Cereal and Cereal products – Sampling". Utrustning som används hos Lantmännen följer rekommendationer från ISO, standard inom EU.

EC 401/2006 avser provtagning vid offentlig kontroll av livsmedel och inte på spannmål som levereras från våra leverantörer.

Branschen har kommit överens om hur man skall hantera DON och fusariumfrågan i Sverige när det gäller exempelvis sortering och avräkning, för att följa gällande lagkrav. Detta finns beskrivet i "Nationella Branschriktlinjer för att undvika fusariuminfektion i spannmål". I denna finns förutom odlingsanvisningar även rekommendationer för hur avräkning skall göras. Dokumentet uppdateras årligen och fr.o.m. 2014 är Jordbruksverket ansvarig för detta.

I ISO 24333:2009 anges att för lastbilsleveranser rekommenderas statisk provtagning, dvs ej i flöde. Standarden anger att per 15 ton bör tre provstick (delprover) tas ut, lämpligen diagonalt i lasset, dvs i dragbil och släp tas 2 x 3 provstick ut. Delproverna blandas samman till ett samlingsprov som därefter neddelas med därför avsedd utrustning till ca 1 kg, samtidigt som ett arkivprov tas ut. Enligt ISO-standard skall ett laboratorieprov vara 1 kg vid DON-analys.

Vid mottagning av havre arbetar Lantmännen med två rutiner;

- Det sker en sorteringsanalys avseende DON-halt för att kunna uppfylla krav vid leverans till våra kunder. Utifrån dessa resultat sorteras havre in i olika silos. Denna rutin används på fem största anläggningarna för havre.

- Mottagning sker till siloanläggningen utan sorteringsanalys och därefter sker kvalitetssortering batchvis i silon. Eftersom DON halten varierar inom ett fält är det viktigt att analysera delleveranser för att inte kontaminera bra med mindre bra delpartier

Avräkningsanalysen sker hos externt ackrediterat laboratorium. Även vid utleverans sker en DON-analys för att säkerställa att en färdig silo motsvarar kundens krav.

Jordbruksverket certifierar det utsäde som säljs via Lantmännen. Provtagning och analys av utsäde sker enligt riktlinjer från ISTA (International Seed Testing Association).

Kommentarer till motionärens yrkanden;

Yrkande 1. För Lantmännen är det viktigt att kunna kontrollera kvaliteten vid inleverans för att inte äventyra våra möjligheter att sälja spannmål till våra kunder till rätt pris och kvalitet. Minskar vi våra aktiviteter när det gäller kvalitetsarbetet kommer våra kunder att välja andra leverantörer. I Sverige och Norge har man problem med havrepartier med DON-halter över godkända gränsvärden och båda länderna har DON som avräkningsgrundande parameter.

Yrkande 2. Fältprovtagning sker redan idag, men det är primärt för att identifiera inom vilka områden eventuella problem kan uppstå i samband med skörd. Fältprover ger enbart vägledning eftersom det är svårt och arbetskrävande att ta ut representativa prover för ett helt fält, dvs betydligt svårare än provtagning vid leverans till en spannmålmottagning. Dessutom kan DON halterna förändras från förprov i fält till skörd och leverans.

Yrkande 3. En korrekt provtagning är grunden i all kvalitetsbestämning. Lantmännen använder idag rekommenderad provtagningsutrustning, enligt ISO 24333. Inom Lantmännen sker en ständig förbättring av rutiner och metoder och vi följer forskning som sker inom området, både i Sverige och utomlands. Vi har även gjort interna undersökningar som visar att provtagningsrutiner och utrustning fungerar väl i samband med DON analys.

Koncernstyrelsen föreslår stämman besluta

att avslå yrkande 1 och 2 i motionen, samt

att yrkande 3 ska anses besvarat med vad som ovan anförts.